

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τα Κάλαντα

ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΛΕΝΔΕΣ ΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Τα **Κάλαντα** είναι ευχετικά και εγκωμιαστικά τραγούδια, και ανήκουν στα λεγόμενα «ευετηριακά έθιμα», δηλαδή σε αυτά της καλοχρονιάς. Οι αρχαίοι Έλληνες τα ονόμαζαν **‘ορθοφώνια’** και οι εκδηλώσεις τους ήταν πραγματικά εορταστικές. Το όνομά τους ίσως προέρχεται από τη λατινική λέξη *calendae*. Οι **Καλένδες**, ως γιορτή, υπήρχαν από τη ρωμαϊκή εποχή. Οι Ρωμαίοι τις γιόρταζαν τις πρώτες μέρες κάθε μήνα, για να υποδεχθούν την έλευση του κάθε μήνα.

Με τον καιρό, τα κάλαντα του Ιανουαρίου επισκίασαν τόσο πολύ τα υπόλοιπα, ώστε μόνο αυτά παρέμειναν ως μεγάλη γιορτή, ενώ τα άλλα ξεχάστηκαν.

Ο εορτασμός των Χριστουγέννων άρχισε να τηρείται στη Ρώμη γύρω στο 335 μ.Χ., αν και κάποιοι ερευνητές θεωρούν ότι οι πρώτοι εορτασμοί έγιναν μέσα στον 3ο αιώνα

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ, *Νικηφόρος Λύτρας*: Τα παιδιά, που απεικονίζονται στον πίνακα, είναι διαφορετικής καταγωγής και εθνικότητας. Ο ζωγράφος θέλει να μας υπενθυμίσει ότι το γνήσιο πνεύμα των γιορτών δεν γνωρίζει διακρίσεις, ούτε χρώμα και ότι η χαρά είναι δικαίωμα όλων.

Το Δωδεκαήμερο

ΑΠΟ ΤΑ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΚΑ ΣΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Ο Δεκέμβριος, ο δωδέκατος και τελευταίος μήνας του **Γρηγοριανού ημερολογίου**, με διάρκεια 31 ημέρες, ήταν ο δέκατος μήνας στο **Ρωμαϊκό ημερολόγιο** πριν γίνει η μετακίνηση της αρχής του έτους από την 1η Μαρτίου στην 1η Ιανουαρίου (από τον Ιούλιο Καίσαρα). Ο μήνας αυτός σηματοδοτείται από το χειμερινό ηλιοστάσιο.

Με αφετηρία τη συγκεκριμένη ημερομηνία, οπότε πάλι η ημέρα ξαναρχίζει να μεγαλώνει και η νύχτα να μικραίνει, γίνεται η μετάβαση «εκ του άφρον χειμῶνος προς την αισιόδοξη άνοιξη».

Η διάκριση σε **‘χριστιανικά’** και **‘ειδωλολατρικά’** έθιμα είναι ιστορική. Βασίζεται στη διαμάχη μεταξύ χριστιανισμού και παγανισμού στους πρώτους αιώνες μ.Χ., που αναπτύχθηκε μέσα στους κόλπους της χριστιανικής εκκλησίας.

Ιδιαίτερη ήταν η ένταση της διαμάχης για την ημερολογιακή περίοδο που περίπου στη μέση της έχει την 1η Ιανουαρίου, πρωτοχρονιά του Ρωμαϊκού έτους του Ιουλιανού ημερολογίου.

Η περίοδος αυτή συμπίπτει με το διάστημα ανάμεσα στα Χριστούγεννα και τα Θεοφάνεια του λόγιου εορτολογίου, το οποίο στη νεοελληνική παράδοση ονομάζεται Δωδεκαήμερο.

Το **‘Δωδεκαήμερο’** είναι λαογραφικός όρος που αναφέρεται στις δώδεκα μέρες από την παραμονή των Χριστουγέννων ως το πρωί των Φώτων.

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΕΡΜΟΥ

ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΠΟ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

<https://www.youtube.com/watch?v=SJhKOLeUB8Y>

Σαράντα μέρες, σαράντα νύχτες, η Παναγιά μας κοιλοπονούσε

ΘΡΑΚΗ

Σαράντα μέρες, σαράντα νύχτες
η Παναγιά μας κοιλοπονούσε.

Κοιλοπονούσε, παρακαλούσε
τους Αρχάγγελους, τους Ιεράρχες.

Σεις Αρχάγγελοι, και Ιεράρχες
να πα να φέρτε μύρο και μόσχο

Κι οι Αρχάγγελοι για μύρο πάνε
και οι Ιεράρχες για μόσχο τρέχουν

κι ώσπου να πάνε, κι ώσπου να έρθουν,
η Παναγιά μας ξελευτερώθηκε.

Χριστός γεννιέται χαρά στον κόσμο
χαρά στον κόσμο και τα παλληκάρια.

Στη Θράκη, το βράδυ της Παραμονής των Χριστουγέννων, το τραπέζι σε κάθε σπίτι έπρεπε να είχε επάνω εννιά φαγητά. Το κάθε φαγητό συμβόλιζε και κάτι για την αγροτική οικογένεια.

Τα εννιά φαγητά συμβολίζουν τα εννέα μέρη που επισκέφθηκαν ο Χριστός, η Παναγία και ο Ιωσήφ κατά τον διωγμό του Ηρώδη. Κατ' άλλους βέβαια συμβολίζουν και την εννεάμηνη κύηση της Παναγίας.

Τα πιο συνηθισμένα φαγητά πάνω στο στρωμένο τραπέζι της Παραμονής των Χριστουγέννων ήταν η πίτα, το μέλι, το κρασί για να απλώσει η οικογένεια σαν την κληματαριά, το σαραγλί για να φερόμαστε πάντα γλυκά τους επισκέπτες μας, το καρπούζι για να είναι γλυκιά η οικογένεια αλλά και η παραγωγή πλούσια σαν τα σπόρια από το καρπούζι. Το πεπόνι, το μήλο για να έχουν τα μέλη της οικογένειας κόκκινα μάγουλα, το σκόρδο για να προστατεύονται από τα τσιμπήματα των εντόμων, το κρεμμύδι για να έχουν οι λεχώνες πολύ γάλα.

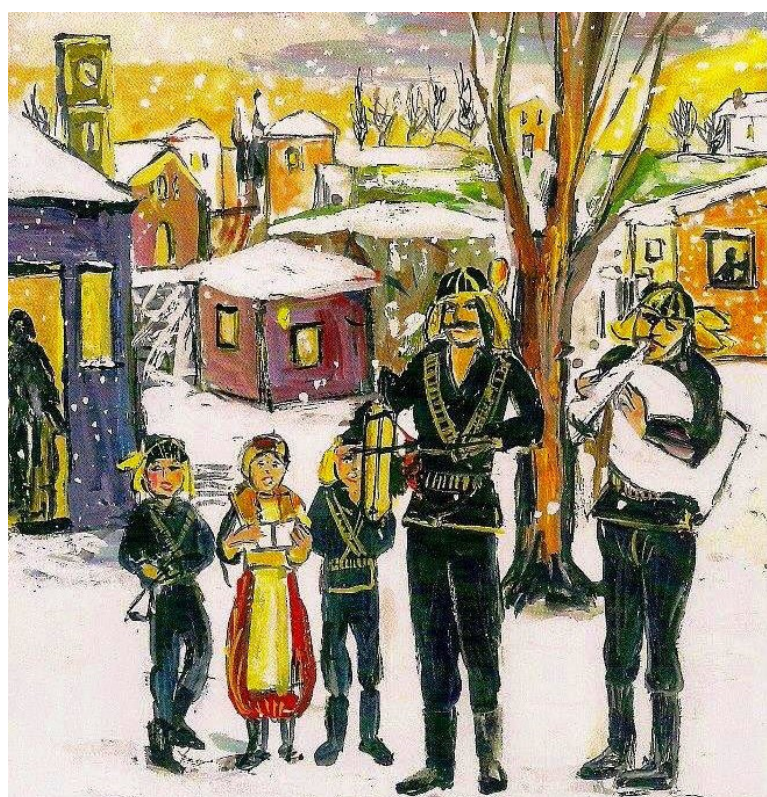

Τα κάλαντα, σε πολλά χωριά της Θράκης, λέγονται από τα παλικάρια του χωριού βραδινές ώρες συνήθως με συνοδεία γκαίντας.

Τα δε τραγούδια αριθμούν μερικές δεκάδες και τραγουδιούνται χορωδιακά από δύο ομάδες και αποκλειστικά από άνδρες.

Νέος μεταφέρει την Ειρεσιώνη.

Τα Ποντιακά Κάλαντα συνοδεύονταν από την πατροπαράδοτη ποντιακή λύρα και τα έψελναν μικροί και μεγάλοι, χωρισμένοι σε μικρές ομάδες.

Οι "καλαντάδες" εκτός από τη συνοδεία της λύρας, έφερναν μαζί τους και ένα στολισμένο καράβι, φτιαγμένο από χαρτόνι και λεπτό σανίδι.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Τα Άσματα του αγερμού

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΡΕΣΙΩΝΗ ΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Στην ελληνική παράδοση οι μουσικές εκδηλώσεις και τα δρώμενα των ημερών του Δωδεκαημέρου αποτελούν μια ξεχωριστή ομάδα τραγουδιών που ονομάζονται

«Άσματα του Αγερμού» ή αγυρτικά τραγούδια, επειδή έχουν ως σκοπό την είσπραξη χρημάτων (από τη λέξη «αγερμός», που σημαίνει χρηματικός έρανος και πιο συγκεκριμένα συλλογή κερμάτων). Στους αρχαίους χρόνους, στην Ελλάδα τα παιδιά συνήθιζαν σε ορισμένες γιορτές να περιφέρουν στα σπίτια ένα κλαδί ελιάς ή δάφνης, το οποίο ονόμαζαν **Ειρεσιώνη**. Στόλιζαν το κλαδί με τούφες από μάλλινα λευκά ή κόκκινα νήματα, σύμβολα υγείας και ομορφιάς και φθινοπωρινούς καρπούς (εκτός από αχλάδι και μήλο) και κρεμούσαν πάνω του δοχεία για κρασί, λάδι και μέλι. Όταν γύριζαν όλα τα σπίτια και τελείωνε η γιορτή, άφηναν την Ειρεσιώνη έξω από τον ναό και εκεί παρέμενε, ώσπου να ξεραθεί και να αντικατασταθεί από άλλη, την άνοιξη ή το φθινόπωρο. Με τον καιρό, η Ειρεσιώνη έδωσε το όνομά της σε κάθε τραγούδι που είχε χαρακτηριστικά επαινετικά και ευχετικά, και τραγουδιόταν σε κάθε γιορτή. Η Ειρεσιώνη θεωρούταν από τους αρχαίους Έλληνες έθιμο και σύμβολο ευφορίας και γονιμότητας της γης. Γιορταζόταν δύο φορές τον χρόνο (μία φορά την άνοιξη, που παρακαλούσαν τους θεούς να προστατέψουν τα σπαρτά από τις καταστροφές και μία φορά το φθινόπωρο, για να τους ευχαριστήσουν για την συγκομιδή των καρπών) και αφιερωνόταν στον Απόλλωνα, στην Αθήνα και στις Ωρες.

<https://www.youtube.com/watch?v=VjotB9Adkng>

Χριστός γεννέθεν

ΠΟΝΤΟΣ

Χριστός γεννέθεν, χαρά στον κόσμο.

Α!, καλή ώρα, καλή σ' ημέρα.

Α!, καλόν παιδίν οψές γεννέθεν.

Οψέ γεννέθεν ουρανοστάθεν.

Τον εγέννησεν η Παναΐα,

Τον ανέστεισεν Λειπαρθένος.

Εκαβάλκεφεν χρυσόν πουλάριν,
εκατήβεν σο σταυροδρομί.

Έρπαξαν ατόν οι χιλ' Εβραίοι,

χιλ' Εβραίοι και μύριοι Εβραίοι.

Λσ' σ' ακρέντικα τ' κι άσ' σην καρδιαν

γαίμαν έσταξεν, χολήν κι εφάνθεν.

Ούμπαν έσταξεν εμυροστάθεν,

Εμυρίσταν ατό ο κόσμον ούλον,

για μυρίστ' ατό κι εσύ αφέντα.

Σύ αφέντα, καλέ μ' αφέντα.

Έρταν τη Χριστού τα παλληκάρια

και φημίζνε τον οικοκύρη

οικοκύρη και βασιλέαν.

Δέβα σό ταρέζ και έλα σ' σην πόρταν,

φέρων ούβας και λεφτοκάρια.

έβγαλ' την κασέσ' και δος παράδας

κι αν ανοίεις μας, χαρά σην πόρτας.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Από τον Πόντο στη Θράκη κι από εκεί στην Ήπειρο

ΠΟΝΤΟΣ-ΘΡΑΚΗ-ΗΠΕΙΡΟΣ

Τα **Ποντιακά Κάλαντα** των Χριστουγέννων περιέχουν όλη τη ζωή του θεανθρώπου, από τη στιγμή της γέννησης, μέχρι τη στιγμή της σύλληψης, χωρίς όμως να προχωρούν και στη θανάτωση, γεγονός που θα ερχόταν σε αντίθεση με το χαρμόσυνο γεγονός των Χριστουγέννων. Όλοι σχεδόν οι στίχοι είναι αφιερωμένοι στην υπό τούρκικη κατοχή Κωνσταντινούπολη, μεταβάλλοντας το χαρμόσυνο μήνυμα της έλευσης της νέας χρονιάς σε θρήνο και μοιρολόι.

Στον Πόντο αλλά και στα χωριά όπου εγκαταστάθηκαν οι Πόντιοι μετά το 1923, ψάλλονταν από τα παιδιά μέχρι και την δεκαετία του 1960, το απόγευμα της παραμονής, των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Τα παιδιά έβγαιναν συνήθως κατά παρέες δύο, τριών ή περισσότερων ατόμων και αντί για τρίγωνα κρατούσαν καράβια που στόλιζαν με διάφορα στολίδια.

Τα κάλαντα Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς της **Θράκης**, έχουν ρίζες που χάνονται βαθιά μέσα στην ιστορία και παρουσιάζουν μια πραγματικά εξαιρετική ποικιλία. Ειδικότερα η Ανατολική Θράκη ως περιοχή είναι ιδιαίτερα γνωστή για την πλούσια λαογραφική και δημοτική της παράδοση.

Σε πολλά χωριά της Θράκης, τα κάλαντα των Χριστουγέννων τα έλεγαν μεταμφιεσμένοι «για να πάει καλά η χρονιά», όπως έλεγαν. Με τη συνοδεία γκάντας, έψαλλαν σε κάθε σπίτι ειδικά κάλαντα, ανάλογα με τα πρόσωπα της οικογένειας και τα επαγγέλματά τους. Τα κάλαντα τα έλεγαν είτε στην είσοδο του σπιτιού, είτε μέσα στο σπίτι, ενώ σ'αυτά περιέχονταν παινέματα αλλά και πειράγματα για κάθε νοικοκύρη και τα μέλη της οικογένειάς του.

Από τα Κάλαντα δεν θα έλειπε ποτέ η καθημερινή ζωή.

Η σημαντικότερη αναφορά που γίνεται στα κάλαντα Χριστουγέννων της **Ηπείρου** είναι ένα τοπικό χριστουγεννιάτικο έθιμο, τα «σπάργανα» του Χριστού. Τα σπάργανα δεν είναι άλλο από τηγανίτες στην πλάκα, ένα νοστιμότατο τοπικό γλύκισμα, μελωμένο με ζαχαρόνερο και πασπαλισμένο με καρύδια και κανέλα που το ετοιμάζαν την παραμονή των Χριστουγέννων.

Την παραμονή κυρίως στις πόλεις της Ηπείρου τα παιδιά έβγαιναν στις γειτονιές να πούνε τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα. Στα χωριά το έθιμο αυτό δεν ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένο γιατί τα σπίτια είναι αραιοκατοικημένα και το κρύο τσουχτερό κρύο δεν αποστάσεις μέσα στο κρύο.

Αυτό διατηρείται ακόμη και σήμερα, καθώς πολύ λίγα παιδάκια στην ευρύτερη περιφέρεια της Ηπείρου τριγυρνούν στα σπίτια για να πούνε τα κάλαντα των Χριστουγέννων.

Ένα από τα πιο σημαντικά Χριστουγεννιάτικα έθιμα της Ηπείρου ήταν να φτιάχνουν τηγανίτες στην πλάκα. Οι τηγανίτες ήταν μελωμένες με ζαχαρόνερο, καρύδια και κανέλα. Αυτά κατά την παράδοση ήταν τα σπάργανα του Χριστού στη φάτνη. Πρόκειται για μια στίβα από τηγανίτες ψημμένες στο τζάκι σε πυρωμένη πέτρα.

<https://www.youtube.com/watch?v=uMdiqz9e-q8>

Ελάτε εδώ γειτόνισσες, κι εσείς γειτονοπούλες.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Ελάτε εδώ, γειτόνισσες και εσείς γειτονοπούλες,
τα σπάργανα να φτιάξουμε και το Χριστό ν' αλλάξουμε.
Τα σπάργανα για το Χριστό, ελάτε όλες σας εδώ. (δίσ)

Να πάμε να γυρίσουμε και βάγια να σκορπίσουμε,
να βρούμε και την Παναγιά,
οπού μας φέρνει τη χαρά.
Τα σπάργανα για το Χριστό, ελάτε όλες σας εδώ. (δίσ)

Κοιμάται στα τριαντάφυλλα, γεννιέται μες στα λούλουδα,
γεννιέται μες στα λούλουδα, κοιμάται στα τριαντάφυλλα.
Τα σπάργανα για το Χριστό, ελάτε όλες σας εδώ,
τα σπάργανα να φτιάξουμε και το Χριστό ν' αλλάξουμε,.

<https://www.youtube.com/watch?v=4zh7USGcGm4><https://www.youtube.com/watch?v=UL7PvDVLvxk>

Πρωτοχρονιά στα Επτάνησα

ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ ΚΑΙ ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Άγιος Βασίλης έρχεται, Γενάρης ξημερώνει!
Ό μῆνας πού μᾶς έρχεται, τὸ χρόνο φανερώνει.

Τρα λα λα λα λα λα λα λα...

Τὴν ἄδεια σας γυρεύουμε στὸ σπίτι σας νὰ μποῦμε!
Τὸν Ἄγιο μεῶργανα, καὶ μεῶ φωνές νὰ ποῦμε.

Ἐκοίταξα στὸν οὐρανὸ καὶ εἶδα δυὸ λαμπάδες!
καὶ μεῶ τὸ καλωσόρισμα, καλές σας ἐσορτάδες.

Καὶ πάλι ξανακοίταξα καὶ εἶδα δυὸ στεφάνια!
Καὶ μεῶ τὸ καληνύχτισμα, καλὰ σας Θεοφάνεια.

Ἀρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος!
Ἐγεία ἀγάπη καὶ χαρὰ νὰ φέρει ὁ νέος χρόνος!
(δίσ)

Νὰ ζήσει ὁ κύρης ὁ καλὸς νὰ ζήσει κι ἡ κυρά του!
Ἄλλα του κόσμου τ'ἀγαθὰ νὰἔχει ἡ φαμελιά του!
(δίσ)

Νὰ ζήσει τ'ἀρχοντόπουλο ποῦχει καρδιά μεγάλη!
Σ'ἐμᾶς καὶ τὴν παρέα μας ἓνα φλουρὶ νὰ βάλει...
(δίσ)

Στα Επτάνησα, το βράδυ της παραμονής της Πρωτοχρονιάς, οι κάτοικοι του νησιού κατεβαίνουν στους δρόμους κρατώντας μπουκάλια με κολόνιες και ραίνουν ο ένας τον άλλον ευλογώντας έτσι τον ερχομό του νέου έτους.

<https://www.youtube.com/watch?v=sICf9cy-lHo>

Παραδοσιακά πρωτοχρονιάτικα παινέματα Άγιε μου Βασιλάκη μου καὶ Άγιε μου Νικόλα

ΧΙΟΣ

Καλησπερίζω φέροντας άγέρα μρωμένο
άπ' τ' άφρισμένα κύματα χλιοτραγουδισμένο.
Σ' αυτό τὸ σπίτι πού 'ρθαμε πέτρα νά μή
ραγίση
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ χρόνια πολλά νά
ζήση.

Άγιε μου Βασιλάκη μου καὶ Άγιε μου Νικόλα,
προστάτευε τοὺς ναυτικούς τὴν ὥρα τοῦ
κυκλῶνα.

Χρόνια πολλά, νά 'στε καλά κι ἐσεῖς καὶ οἱ
δικοί σας,
νά 'ρθοῦνε τὰ ξενάκια σας κι ὄλοι οἱ ναυτικοί
σας.

Σεῖδλους σας εὐχόμαστε άγάπη, εἰρήνη, ὑγεία,
καλή καρδιά, χαμόγελο καὶ Θεία εὐλογία.

Αρχιμηνιά κι άρχιχροιά, ψιλή μου
δεντρολιβανιά,
κι άρχή κι άρχή τοῦ Γεναρίου τοῦ μεγάλου
μεγάλου Βασιλείου.

Βασιλή μ' άπό ποῦ 'ρχεσαι, κι άπό κι άπό ποῦ
κατεβαίνεις
καὶ βαστᾶς, καὶ βαστᾶς ρόδα καὶ ραίνεις.

Κάτσε νά φᾶς, κάτσε νά πιῆς, κάτσε τὸν πόνο
σου νά πῆς:

κάτσε, κάτσε νά τραγουδήσης καὶ νά μᾶς
καλῶς ὀρίσης.

Κι ἔβγα, κι ἔβγα νά μᾶς κερᾶσης,
ποῦ νά ζῆς, ποῦ νά ζῆς καὶ νά γεράσης.

Στη Χίο στολίζουν τα «Αγιοβασιλιάτικα καραβάκια»
και τραγουδούν τα «παινέματα», με τη συνοδεία
της παραδοσιακής τσαμπούνας (μικρή γκάιντα) και
του τουμπιού (μικρό τουμπτελέκι).

Σε πολλά νησιωτικά μέρη της Ελλάδας τα παιδιά
τραγουδούν τα κάλαντα περιφέροντας ένα
στολισμένο καραβάκι, τιμή στους ναυτικούς που
ταξιδεύουν και ευχή για καλό κατευόδιο. Στα νησιά
των Κυκλάδων, θεωρείται γούρι αν την
Πρωτοχρονιά φυσάει βοριάς ή αν έρθει στην αυλή
του σπιτιού ένα περιστέρι.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Τα κάλαντα της Πρωτοχρονιάς

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΒΑΣΙΛΗ ΣΤΗΝ
ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Η λαϊκή παράδοση που από τα αρχαία χρόνια
ήθελε την Πρωτοχρονιά μέρα σημαδιακή για την
εξέλιξη της χρονιάς φόρτισε και τον άγιο της με
όλες εκείνες τις ιδιότητες που ανταποκρίνονται
στους πόθους και τις ανάγκες της. Την καλή τύχη,
την καλή σοδειά κλπ.

Στα Κάλαντα της Πρωτοχρονιάς υπάρχει το
στοιχείο των ευχών για καλή αρχή και καλή τύχη
καθώς και τα παινέματα για τον καθένα, ανάλογα
με την περίπτωση και η επίκληση για
φιλοδώρημα. Αυτό όμως που κυριαρχεί είναι ο
Άγης Βασίλης.

Στα Κάλαντα της Πρωτοχρονιάς υπάρχουν τα
εξής σημαντικά στοιχεία:

- Ο Άγιος έρχεται από την Καισάρεια της
Καππαδοκίας σε τόπο αγροτικό.
- Έρχεται με χαρτί και καλαμάρι
γνωρίζοντας γράμματα, του ζητούν να
τους τραγουδήσει αλλά αυτός αρνείται
λέγοντας πως δεν ξέρει τραγούδια. Τότε
του ζητούν να τους πει την αλφαβήτα που
εκείνοι δεν ξέρουν.
- Πρόθυμος ακουμπά το ραβδί του που
ήταν ξερό και θαυματουργικά πετάει
βλαστάρια και κλωνάρια κι απάνω τους
κελαηδούν πουλιά.

Οι μαγικές αυτές ιδιότητες του ραβδιού του Άγ
Βασιλή, παραπέμπουν σύμφωνα με ορισμένους
λαογράφους στο ραβδί του Λαρών της Παλαιάς
Διαθήκης και κατ' άλλους στα κλωνάρια που
πέταξε η Ιερή Ελιά της Ακρόπολης αμέσως μετά
την πυρπόλησή της από τους Πέρσες, όπως τη
θέλει η παράδοση, που διασώζει στα ιστορήματά
του ο Ηρόδοτος.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Έρθε πάλι νέο έτος

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Έρθε πάλι νέο έτος εις τὴν πρώτη του μηνός,
ἤρθα νά σᾶς χαιρετήσω, δούλος σας ὁ ταπεινός.

Ὁ Βασίλειος ὁ Μέγας, ἱεράρχης θαυμαστός,
εις τὴν οἰκογενειά σας νᾶναι πάντα βοηθός.

Τὰ παιδιά εις τὸ σχολεῖο νά πηγαίνουνε συχνά,
νά μαθαίνουνε τὸ βίο, τῆς πατρίδας τᾶιερά.

Καὶ γιὰ τοὺς ξενιτεμένους ἔχω νά σᾶς πῶ πολλά,
σᾶς ἄφήνω «καληνύχτα», καὶ τοῦ χρόνου
μεῦγεια.

<https://www.youtube.com/watch?v=cks13lh4DSo>

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ-ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Ταξίδι στην Ελλάδα και τον κόσμο

ΚΑΛΑΝΤΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Ακούστε κάλαντα από όλη την Ελλάδα πατώντας στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.thinglink.com/scene/1390944852123844609?buttonSource=viewLimits>

Ακούστε χριστουγεννιάτικα τραγούδια από όλο τον κόσμο πατώντας στον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://storymaps.esri.com/stories/2013/holiday-music/>

Ακούστε έργα σημαντικών συνθετών για τα Χριστούγεννα:

JohannSebastianBach – ChristmasOratorio
<https://www.youtube.com/watch?v=98UjjwzJBFE>

George Frideric Handel - Messiah
<https://www.youtube.com/watch?v=JH3T6YwwU9s>

Archangelo Corelli: Concerto per la notte di Natale, op.6/no.8
<https://www.youtube.com/watch?v=i1fR1gat2qs>

Nikolai Rimsky-Korsakov: Christmas Eve suite
<https://www.youtube.com/watch?v=k0vFOax7ZeU>

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ!

Και τώρα καλωσορίζουμε το νέο χρόνο, γεμάτο με πράγματα που δεν έχουν υπάρξει ακόμα.

Ράνιερ Μαρία Ρίλλε